

BOSNA I HERCEGOVINA  
REPUBLIKA SRPSKA  
VRHOVNI SUD  
REPUBLIKE SRPSKE  
Broj: 85 0 P 111930 24 Rev  
Banjaluka: 18.2.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjana Popadić, predsjednica vijeća, Senad Tica i Davorka Delić, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice E.G., [...], D., koju zastupa advokat Veselinka Popović, [...], Teslić, protiv tuženog H. G., [...], D., kog zastupa advokat Dušan Todorović, [...], Doboju, radi utvrđenja bračne imovine, vrijednost spora 80.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 111930 24 Gž od 1.10.2024. godine, na sjednici održanoj 18.2.2025. godine, donio je

#### PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja i obe nižestepene presude preinačavaju u dijelu kojim je utvrđeno da novčani iznos od 3.900,00 KM, kog je tuženi ostvario prodajom pmv marke F., registarske oznake [...], godina proizvodnje [...], predstavlja prihod ostvaren u bračnoj zajednici na kom su tužiteljica i tuženi suvlasnici sa po 1/2 dijela, i tuženi obavezan da tužiteljici isplati iznos od 1.950,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.9.2021. godine do isplate, tako što se u tom dijelu zahtjev odbija.

Revizija se u preostalom dijelu odbija.

#### Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 P 111930 22 P od 13.6.2024. godine, utvrđeno je da tužiteljici po osnovu zajedničkog sticanja u braku sa tuženim pripada pravo suvlasništva sa 1/2 dijela na dvosobnom stanu u ulici [...] u D., izgrađenom na k.č. broj 5698/4 po novom premjeru, čemu po starom premjeru odgovara k.č. broj 301/11, upisan u list broj 10239/0 Knjige uložениh ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova za k.o. D. (u daljnjem tekstu: stan) kao vlasništvo tuženog sa 1/1 dijela, te će se tužiteljica temeljem presude kod RUGIP PJ Doboju upisati kao suvlasnik sa 1/2 dijela.

Utvrđeno je da novčani iznos od 3.900,00 KM kog je tuženi ostvario prodajom pmv marke F., registarske oznake [...], godina proizvodnje 2006., predstavlja prihod ostvaren u bračnoj zajednici na kom su tužiteljica i tuženi suvlasnici sa po 1/2 dijela, pa je obavezan tuženi da tužiteljici isplati iznos od 1.950,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.9.2021. godine do isplate.

Obavezan je tuženi da na ime naknade troškova postupka isplati tužiteljici iznos od 5.800,00 KM, sve u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 111930 24 Gž od 1.10.2024. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova žalbenog postupka.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku iz razloga propisanih odredbom člana 240. stav 1. tačka 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24 - u daljnjem tekstu: ZPP), sa prijedlogom da se preinači, tužbeni zahtjev odbije i tužena obaveže na naknadu troškova postupka u iznosu od 9.469,75 KM, ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužiteljica u odgovoru predlaže da se revizija odbije, a tuženi obaveže na naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.312,50 KM.

Revizija je djelimično osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice o kom je odlučeno nižestepenim odlukama.

Nesporno je da su parnične stranke zaključile brak ...2002. godine koji je razveden presudom Općinskog suda u Tešnju broj 39 0 P 063859 21 P od 14.12.2021. godine.

Nesporna je činjenica da su parnične stranke tokom bračne zajednice stekli dvoje djece, kćerku E. rođenu 2002. godine i sina E. rođenog 2007. godine.

Nesporno je da je A.G. (maćeha tuženog) od prodavca „Željeznice RS“ a.d. Doboj, ugovorom zaključenim 14.4.2003. godine otkupila stan na kom je bila nosilac stanarskog prava.

Nesporno je da je 29.5.2003. godine između A.G., kao primaoca izdržavanja i tuženog kao davaoca izdržavanja, zaključen Ugovor o izdržavanju broj Ov-237/03, kojim primalac izdržavanja ostavlja tuženom stan uz obavezu da je doživotno izdržava (obezbjedi pristojan život prema njenim godinama i zdravstvenom stanju, obezbjedi ljekarsku pomoć, sahrani o svom trošku prema mjesnim običajima, podigne nadgrobni spomenik, da će živjeti u zajedničkom domaćinstvu, a ako ne da joj na ime izdržavanja daje svaki mjesec iznos od 100,00 KM).

Nesporno je da primalac izdržavanja nije živio u zajedničkom domaćinstvu sa davaocem izdržavanja i tužiteljicom.

Sud cijeni da je tužiteljica dokazala da je u toku trajanja braka sa tuženim aktivno učestvovala u otkupu stana, tako što joj je otac ustupio staru deviznu štednju za otkup stana, a tetka M.M. posudila iznos od 1.000,00 KM što su vratili njeni roditelji.

Sud utvrđuje da su i tužiteljica i tuženi tokom bračne zajednice „određeno vrijeme bili zaposleni, a određeno vrijeme nisu bili u radnom odnosu“, da je tuženi od zakupnine koju je dobijao za stan uplaćivao ugovoreni iznos od 100,00 KM na ime primaoca izdržavanja, da su se obe stranke kreditno zaduživale, i to tužiteljica kod MKO „Partner“ iz Tuzle radi renoviranja stana, a tuženi kod „Sparkasse Bank“ radi kupovine pmv iz tužbenog zahtjeva koga je 20.9.2021. godine, preko komisionara „Ukras“ a.d. Doboj, prodao za cijenu od 3.900,00 KM.

Pozivom na odredbe člana 270. stav 5 i 272. stav 1. Porodičnog zakona („Službeni glasnik RS“, broj 54/02, 41/08 i 63/14 – u daljnjem tekstu: PZ) u vezi sa odredbom člana 343. Porodičnog zakona („Službeni glasnik RS“, broj 17/23 i 27/24- u daljnjem tekstu: PZ RS) i odredbom člana 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04 -u daljnjem tekstu: ZOO), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Sud cijeni da su navodi tuženog da stan nije stečen tokom bračne zajednice paušalni jer je Ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen tokom bračne zajednice, kao što je i pmv kupljeno tokom bračne zajednice (2018. godine).

Sud je zaključio da su udjeli supružnika u sticanju zajedničke imovine jednaki.

Drugostepeni sud u svemu prihvata činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbu tuženog i potvrđuje prvostepenu presudu.

Sud naglašava da tuženi tokom postupka pred prvostepenim sudom, nije isticao zahtjev da se utvrdi da je njegov udio u zajednički stečenoj bračnoj imovini veći od zakonom pretpostavljene 1/2 dijela, niti je radi dokazivanja te činjenice izvodio dokaze, pa se time prvostepeni sud nije ni mogao baviti.

U reviziji se ističe:

da je izreka nepotpuna jer ne sadrži broj stana, sprat na kome se stan nalazi i njegovu površinu,

da je drugostepeni sud počinio povredu odredbe člana 231. ZPP jer nije odgovorio na bitne žalbene navode da zatezna kamata nije mogla biti dosuđena na novčani iznos počev od 20.9.2001. godine (dan prodaje vozila) i da je udio tužiteljice u sticanju zajedničke imovine znatno manji nego udio tuženog, jer je „osporavanjem suvlasničkog dijela tužiteljice od 1/2 dijela stavio do znanja da bi njen suvlasnički dio, ukoliko na isti ima uopšte pravo, morao biti manji od 1/2“,

da je stan otkupila A.G. kao nosilac stanarskog prava i da obezbjeđenje novca u vezi otkupa od strane parničnih stranaka nema značaj sticanja svojinskih prava na stanu,

da je Ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen samo sa tuženim, ali ne i sa tužiteljicom jer primalac izdržavanja „u nju nije imala povjerenja i što se nisu baš ni podnosile“,

da tužiteljica „nije učestvovala u davanju izdržavanja, niti je izvršavanje obaveza tuženog iz ugovora o doživotnom izdržavanju na bilo koji način opterećivalo tužiteljicu“,

da je novčanu obavezu prema primaocu izdržavanja u mjesečnom iznosu od 100,00 KM tuženi isplaćivao iz zakupnine stana, a ne iz zajedničke imovine parničnih stranaka,

da je tužiteljica tokom bračne zajednice bila u radnom odnosu samo 2011. i 2012. godine što proizilazi iz njene radne knjižice, kao pomoćni radnik u privatnoj mesarskoj radnji čija je plata bila ispod prosječne plate u Federaciji BiH,

da je tuženi bio u radnom odnosu tokom trajanja braka u periodu od 2002. godine do 26.8.2016. godine i od 2017. godine do 2022. godine, pri čemu je ostvarivao platu veću od prosječnog nivoa,

da tužiteljica nije vještačenjem dokazala svoje navode o ulaganju u renoviranje stana (osim u renoviranje parketa što tuženi i ne spori),

da tuženi ne spori da je pmv kupljeno imovinom iz bračne zajednice i da je prodato za 3.900,00 KM, za vrijeme bračne zajednice i utrošeno za potrebe te zajednice,

da je sud primjenio pogrešno materijalno pravo jer je po odredbi člana 346. PZ RS na imovinske odnose stranaka trebao primjeniti sada važeći zakon.

U odgovoru na reviziju tužiteljica tvrdi da je stan zajednička bračna imovina, a činjenica da nije stranka kod zaključenja Ugovora o doživotnom izdržavanju ne dovodi u pitanje da je ugovor zaključen za vrijeme bračne zajednice, da je novac od stanarine uplaćivan na račun tuženog i da tužiteljica tim sredstvima nije raspolagala.

Drugostepena odluka je donesena uz djelimično pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Odredbom člana 346. PZ RS („Službeni glasnik RS“, broj 17/23) koji je stupio na snagu 1.9.2023. godine, propisano je:

„Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na imovinskopravne odnose bračnih supružnika iz brakova zaključenih prije stupanja na snagu ovog zakona, ako zahtjevi stranaka nisu pravosnažno riješeni do dana stupanja na snagu ovog zakona“.

Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske broj U -50/23 od 26.6.2024. godine, utvrđeno je da odredba člana 346. PZ RS nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske.

Zakonom o izmjenama i dopunama PZ RS („Službeni glasnik RS“, broj 27/24) mijenjan je naziv i sadržaj odredbe člana 346 tako da se njome više ne propisuje postupanje suda u vezi sa imovinskopravnim odnosima supružnika, već se reguliše pitanje u vezi sa važenjem pravosnažne odluke organa starateljstva o uređenju vršenja roditeljskog prava ili održavanju ličnih odnosa sa djetetom.

Odredbom člana 343. PZ RS je propisano:

„U predmetima u kojima do dana stupanja na snagu ovog zakona nije donesena pravosnažna odluka, a koje se odnose na brak i odnose u braku, odnose roditelja i djece, usvojenje, starateljstvo i izdržavanje, primjenjuju se odredbe ranije važećeg zakona“.

Slijedi da su nižestepeni sudovi pravilno sudili kada su kao relevantni materijalni propis primjenili PZ, jer je bračna imovina stečena u vrijeme važenja tog zakona.

Nisu osnovani navodi revizije da se radi o neurednom tužbenom zahtjevu jer nije naznačena spratnost stana, broj i površina.

Tužbeni zahtjev je u vezi sa stanom kao predmetom utvrđenja jasno identifikovan, kod činjenice da se navodi katastarska čestica na kojoj se sagrađena stambena zgrada, ulica gdje je stambena zgrada i broj lista (10239/0) iz Knjige uloženih ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova za k.o. D., prema kome je tuženi upisani nosilac svojine.

Odredbom člana 270. stav 5. PZ je propisano da zajedničku imovinu čini imovina koju su bračni supružnici stekli radom tokom bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine, a odredbom člana 272. stav 1. PZ propisana je oboriva zakonska pretpostavka da svakom od bračnih supružnika pripada po jedna polovina zajedničke imovine.

Primalac izdržavanja je u vrijeme zaključenja Ugovora o doživotnom izdržavanju sa tuženim znao da su parnične stranke u bračnoj zajednici.

Imovina stečena u toku trajanja bračne zajednice na osnovu Ugovora o doživotnom izdržavanju nije posebna imovina jednog bračnog druga, bez obzira na činjenicu da je samo on bio ugovorna strana pri zaključenju ugovora (davalac izdržavanja), budući da se radi o sticanju imovine dvostrano teretnim ugovorom.

Ugovor o doživotnom izdržavanju je aleatoran ugovor, te obim prava i obaveza, kao i samo trajanje ugovornog odnosa nisu poznati u trenutku perfekcije ugovora, pa je to rizik koji se prihvata zaključenjem ugovora i sa čim ugovorne strane računaju (može trajati kraće vrijeme ili dugi niz godina, u konkretnom slučaju od 2003. godine do ....2017. godine tj. do smrti primaoca izdržavanja).

U situaciji kada samo jedan supružnik ima svojstvo ugovorne strane, ne smije se gubiti iz vida da je drugom supružniku poznato da se ugovor zaključuje i da se on ne protivi zaključenju iako je svjestan da njegov supružnik preuzima obavezu prema davaocu izdržavanja koja može trajati dugi niz godina.

U konkretnom slučaju je jasno da je postojao konsenzus tužiteljice i tuženog za zaključenje ugovora, odnosno da je tužiteljica prihvatila da tuženi zaključi ugovor kao davalac izdržavanja, a da je tuženi imao namjeru da time predmetni stan, nakon realizacije ugovora po smrti primaoca izdržavanja, postane zajednička imovina. Na ovakav zaključak nema uticaja okolnost da je tuženi upisan kao vlasnik stana sa dijelom 1/1, jer je osnov upisa bio Ugovor o doživotnom izdržavanju.

I sam način obezbjeđenja sredstava koja su bila nužna da se izvrši otkup stana od strane primaoca izdržavanja prije zaključenja ugovora, ukazuje na namjeru tuženog da taj stan bude dio zajedničke bračne imovine njega i tužiteljice.

Konkretni ugovor je trajao skoro punih 14 godina, pa bez obzira na činjenicu da primalac izdržavanja nije živio u zajedničkom domaćinstvu sa davaocem izdržavanja, izvršenje obaveza iz ugovora nije moglo da se ispunjava mimo ispunjenja obaveza iz bračne zajednice, odnosno time što je tužiteljica preuzimala obavezu brige o domaćinstvu, porodici, djeci i samom tuženom kao svom supružniku, omogućavala je tuženom da ispunjava obaveze iz ugovora.

Pored navedenog novčanog davanja od 100,00 KM mjesečno, tuženi je preuzeo obavezu da primaocu izdržavanja „obezbjedi pristojan život prema njenim godinama i zdravstvenom stanju, u slučaju bolesti obezbjedi svu ljekarsku pomoć ... sahrani o svom trošku prema mjesnom običaju i podigne nadgrobni spomenik“.

Sve i kada se prihvati da je mjesečno davanje vršeno iz zakupnine stana, a ne na teret zajedničke bračne imovine, polazeći od tog da tuženi ne tvrdi da ostale obaveze prema primaocu izdržavanja nije ispunjavao i ispunio, logična je pretpostavka da je to sve kroz niz od 14 godina omogućeno doprinosom tužiteljice.

Iz navedenih razloga ovaj sud cijeni da su nižestepeni sudovi pravilno sudili kada su utvrdili da predmetni stan predstavlja zajedničku bračnu imovinu i da je udio tužiteljice jednak udjelu tuženog (po ½ dijela).

S druge strane revizija osnovano ukazuje da je materijalno pravo pogrešno primjenjeno kada je usvojen tužbeni zahtjev u dijelu utvrđenja da tuženi isplati tužiteljici iznos od 1.950,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom.

Nije sporno da je iz zajednički stečene imovine izdvojen novac za kupovinu pmv marke F., registarske oznake [...].

Brak parničnih stranaka je razveden presudom Općinskog suda u Tešnju broj 39 0 P 059378 20 P od 29.10.2021. godine, a pmv je prodato 20.9.2021. godine za iznos od 3.900,00 KM, što su nesporne činjenice.

Iako između momenta prodaje vozila i momenta donošenja presude o razvodu braka postoji kraća vremenska razlika od jednog mjeseca, na tužiteljici je bio teret dokazivanja da je tuženi iznos dobijen prodajom pmv zadržao za sebe, odnosno da nije tačna njegova tvrdnja da je potrošen za potrebe porodične zajednice. U iskazu kog je dala u svojstvu parnične stranke (ročište održano 20.5.2024. godine) tužiteljica nije iznosila činjenice vezane za prodaju pmv i gdje je dobijeni novac utrošen (niti da ga je tuženi zadržao za sebe).

Preinačenje odluke nije bilo od uticaja na konačnu odluku o troškovima postupka, pa nema mjesta primjeni odredbe člana 397. stav 2. ZPP.

Temeljem odredbe člana 248. i 250. stav 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica vijeća  
Gorjana Popadić

Za tačnost opravka ovjerava  
Rukovodilac sudske pisarnice  
Biljana Ačić